

USTAWA

z dnia 15 lutego 1962 r.

o obywatelstwie polskim.

(Dz.U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353, z 2001 r. Nr 42, poz. 475, z 2003 r. Nr 128, poz. 1175)

Rozdział 1

Obywatele polscy

Art. 1. W dniu wejścia w życie niniejszej ustawy obywatelami polskimi są osoby, które posiadają obywatelstwo polskie na podstawie dotychczasowych przepisów.

tezy z piśmiennictwa

Art. 2. Obywatel polski w myśl prawa polskiego nie może być równocześnie uznawany za obywatela innego państwa.

tezy z piśmiennictwa

Art. 3. 1. Zawarcie związku małżeńskiego przez obywatela polskiego z osobą, nie będącą obywatelem polskim, nie powoduje zmian w obywatelstwie małżonków.

2. Zmiana obywatelstwa jednego z małżonków nie pociąga za sobą zmiany obywatelstwa drugiego małżonka.

Rozdział 2

Nabywanie obywatelstwa polskiego

Art. 4. Dziecko nabywa przez urodzenie obywatelstwo polskie, gdy:

- 1) oboje rodzice są obywatelami polskimi albo
- 2) jedno z rodziców jest obywatelem polskim, a drugie jest nieznane bądź nieokreślone jest jego obywatelstwo lub nie posiada żadnego obywatelstwa.

Art. 5. Dziecko urodzone lub znalezione w Polsce nabywa obywatelstwo polskie, gdy oboje rodzice są nieznani bądź nieokreślone jest ich obywatelstwo lub nie posiadają żadnego obywatelstwa.

Art. 6. 1. Dziecko rodziców, z których jedno jest obywatelem polskim, drugie zaś obywatelem innego państwa, nabywa przez urodzenie obywatelstwo polskie. Jednakże rodzice w oświadczeniu złożonym zgodnie przed właściwym organem w ciągu trzech miesięcy od dnia urodzenia się dziecka mogą wybrać dla niego obywatelstwo państwa

obcego, którego obywatelem jest jedno z rodziców, jeżeli według prawa tego państwa dziecko nabywa jego obywatelstwo.

2. W braku porozumienia między rodzicami każde z nich może zwrócić się w ciągu trzech miesięcy od dnia urodzenia się dziecka o rozstrzygnięcie do sądu.

3. Dziecko, które nabyło obywatelstwo obce zgodnie z ust. 1 lub 2, nabywa obywatelstwo polskie, jeżeli po ukończeniu szesnastu lat, a przed upływem sześciu miesięcy od dnia osiągnięcia pełnoletności złoży odpowiednie oświadczenie przed właściwym organem i organ ten wyda decyzję o przyjęciu oświadczenia.

orzeczenia sądów

Art. 7. 1. Zmiany w ustaleniu osoby albo obywatelstwa jednego lub obojga rodziców podlegają uwzględnieniu przy określeniu obywatelstwa dziecka, jeżeli nastąpiły przed upływem roku od dnia urodzenia się dziecka. Trzymiesięczny termin określony w art. 6 ust. 1 i 2 liczy się od dnia, w którym zmiana została ustalona.

2. Zmiany w ustaleniu osoby ojca, wynikające z orzeczenia sądu wydanego na skutek powództwa o zaprzeczenie ojcostwa lub o unieważnienie uznania, podlegają uwzględnieniu przy określeniu obywatelstwa dziecka, chyba że osiągnęło ono już pełnoletność. Jeżeli dziecko ukończyło szesnaście lat, zmiana obywatelstwa może nastąpić jedynie za jego zgodą.

Art. 8. 1. Cudzoziemcowi można na jego wniosek nadać obywatelstwo polskie, jeżeli zamieszkuje w Polsce na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, co najmniej pięć lat.

2. W przypadkach szczególnie uzasadnionych można cudzoziemcowi nadać na jego wniosek obywatelstwo polskie, chociażby nie odpowiadał on warunkom określonym w ust. 1.

3. Nadanie obywatelstwa polskiego może być uzależnione od złożenia dowodu utraty lub zwolnienia z obywatelstwa obcego.

4. Nadanie obywatelstwa polskiego obojgu rodzicom rozciąga się na dzieci pozostające pod ich władzą rodzicielską.

5. Nadanie obywatelstwa polskiego tylko jednemu z rodziców rozciąga się na dzieci, jeżeli:

- 1) pozostają wyłącznie pod jego władzą rodzicielską albo
- 2) drugie z rodziców jest obywatelem polskim lub
- 3) drugie z rodziców wyraziło zgodę przed właściwym organem na nabycie przez dziecko obywatelstwa polskiego.

6. Dzieciom pozostającym pod opieką obywatelstwo polskie może być nadane jedynie za zgodą opiekuna wyrażoną w odpowiednim oświadczeniu złożonym przed właściwym organem po uprzednim zadośćuczynieniu wymogom właściwego prawa obcego.

7. Nadanie lub rozciągnięcie nadania obywatelstwa polskiego na dzieci, które ukończyły szesnaście lat, następuje jedynie za ich zgodą.

tezy z piśmiennictwa

Art. 9. 1. Może być uznana za obywatela polskiego osoba o nieokreślonym obywatelstwie lub nie posiadająca żadnego obywatelstwa, jeżeli zamieszkuje w Polsce na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, co najmniej pięć lat.

2. Uznanie za obywatela polskiego następuje na wniosek osoby zainteresowanej.

3. Uznanie za obywatela polskiego rozciąga się na dzieci uznanego, jeżeli zamieszkują w Polsce.

4. Przepisy art. 8 ust. 4-7 stosuje się odpowiednio.

orzeczenia sądów

Art. 10. 1. Cudzoziemiec, któremu udzielono zezwolenia na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i który pozostaje co najmniej 3 lata w związku małżeńskim z osobą posiadającą obywatelstwo polskie, nabywa obywatelstwo polskie, jeżeli w terminie określonym w ust. 1a złoży odpowiednie oświadczenie przed właściwym organem i organ ten wyda decyzję o przyjęciu oświadczenia.

1a. Termin do złożenia oświadczenia woli, o którym mowa w ust. 1, wynosi 6 miesięcy od dnia uzyskania przez cudzoziemca zezwolenia na osiedlenie się albo 3 lata i 6 miesięcy od dnia zawarcia związku małżeńskiego z osobą posiadającą obywatelstwo polskie.

2. Przyjęcie oświadczenia może być uzależnione od złożenia dowodu utraty lub zwolnienia z obywatelstwa obcego.

orzeczenia sądów

Art. 11. 1. Osoba, która utraciła obywatelstwo polskie przez nabycie obywatelstwa obcego wskutek zawarcia małżeństwa z cudzoziemcem lub w związku z zawarciem takiego małżeństwa, odzyskuje obywatelstwo polskie, jeżeli po ustaniu tego małżeństwa lub jego unieważnieniu złoży odpowiednie oświadczenie przed właściwym organem i organ ten wyda decyzję o przyjęciu oświadczenia.

2. Przyjęcie oświadczenia może być uzależnione od złożenia dowodu utraty lub zwolnienia z obywatelstwa obcego.

Art. 12. ⁽¹⁾ (skreślony).

orzeczenia sądów

tezy z piśmiennictwa

Rozdział 3

Utrata obywatelstwa polskiego

Art. 13. 1. Obywatel polski traci obywatelstwo polskie na swój wniosek po uzyskaniu zgody Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.

2. Zgoda na zrzeczenie się obywatelstwa udzielona rodzicom rozciąga się na dzieci pozostające pod ich władzą rodzicielską.

3. Zgoda na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego udzielona jednemu z rodziców rozciąga się na dzieci pozostające pod jego władzą rodzicielską, gdy drugiemu z rodziców nie przysługuje władza rodzicielska lub nie jest on obywatelem polskim albo gdy jest obywatelem polskim i wyrazi przed właściwym organem zgodę na utratę obywatelstwa polskiego przez dzieci.

4. W przypadku gdy drugie z rodziców jest obywatelem polskim i sprzeciwia się rozciągnięciu na dzieci zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego udzielonej pierwszemu z rodziców lub gdy porozumienie napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody, każde z rodziców może zwrócić się o rozstrzygnięcie do sądu.

5. Zgoda na zrzeczenie się obywatelstwa rozciąga się na dzieci, które ukończyły szesnaście lat, jedynie za ich zgodą.

orzeczenia sądów

Art. 14. (skreślony).

Art. 15. (skreślony).

Rozdział 4

Właściwość organów

Art. 16. 1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadaje obywatelstwo polskie i wyraża zgodę na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.

2. ⁽²⁾ Wnioski o nadanie obywatelstwa polskiego i o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego osoby zamieszkałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wnoszą za pośrednictwem właściwego wojewody, a osoby zamieszkałe za granicą - za pośrednictwem konsula.

3. ⁽³⁾ Wnioski, o których mowa w ust. 2, wraz z własnym stanowiskiem, wojewoda i konsul, z zastrzeżeniem ust. 5, przekazują Prezesowi Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców.

4. ⁽⁴⁾ Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców przekazuje wnioski, o których mowa w ust. 2, do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wraz ze swoim stanowiskiem.

5. ⁽⁵⁾ Wnioski, o których mowa w ust. 2, wojewoda i konsul przekazują bezpośrednio do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w każdym przypadku, gdy Prezydent tak zdecyduje.

6. ⁽⁶⁾ Wojewoda i konsul informują Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców o przekazaniu wniosków, o których mowa w ust. 2, do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach określonych w ust. 5.

orzeczenia sądów

Art. 17. 1. Decyzję w sprawie uznania za obywatela polskiego wydaje wojewoda, o ile przepisy innych ustaw nie stanowią inaczej.

2. Decyzje w sprawach określonych w art. 6 ust. 3 oraz w art. 10 i 11 wydają:

- 1) ⁽⁷⁾ właściwy miejscowo wojewoda - w stosunku do osób zamieszkałych w Polsce,
- 2) konsul Rzeczypospolitej Polskiej - w stosunku do osób zamieszkałych za granicą.

3. ⁽⁸⁾ Oświadczenie o wyborze obywatelstwa obcego, o którym mowa w art. 6 ust. 1, i o wyrażeniu zgody na nabycie obywatelstwa polskiego, o którym mowa w art. 8 ust. 5 pkt 3 i ust. 6, a także o wyrażeniu zgody na utratę przez dzieci obywatelstwa polskiego, o którym mowa w art. 13 ust. 3, przyjmuje:

- 1) właściwy miejscowo wojewoda - od osób zamieszkałych w Polsce,
- 2) konsul Rzeczypospolitej Polskiej - od osób zamieszkałych za granicą.

4. Posiadanie i utratę obywatelstwa polskiego stwierdza wojewoda. Odmowa stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego lub jego utraty następuje w drodze decyzji administracyjnej.

5. W sprawach, o których mowa w art. 6 ust. 2 i w art. 13 ust. 4, przekazanych do rozstrzygnięcia sądowi, orzeka sąd polski. Rzeczowo właściwym jest sąd rejonowy, działający jako władza opiekuńcza. Miejscową właściwość sądu określa się według miejsca zamieszkania dziecka w Polsce, a jeżeli nie ma ono miejsca zamieszkania w Polsce - według miejsca jego pobytu w Polsce. W razie braku tych podstaw właściwym jest Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy.

orzeczenia sądów

tezy z piśmiennictwa

Art. 17a. ⁽⁹⁾ 1. W sprawach należących do właściwości wojewody i Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców organy te mogą zwracać się do komendanta wojewódzkiego Policji, Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu oraz Szefa Wojskowych Służb Informacyjnych, a w razie potrzeby do innych organów, o przekazanie informacji niezbędnych dla prowadzonych postępowań.

2. Organy, do których wojewoda lub Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców zwrócił się o przekazanie informacji, są obowiązane je udostępnić w zakresie niezbędnym dla prowadzenia postępowań, w terminie 30 dni.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 2, może być przedłużony do 3 miesięcy, o czym organ obowiązany do przekazania informacji zawiadamia odpowiednio wojewodę lub Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców.

Art. 18. ⁽¹⁰⁾ O właściwości miejscowej wojewody - w sprawach określonych w art. 17 ust. 4 - stanowią kolejno: miejsce zamieszkania osoby, której postępowanie ma dotyczyć, miejsce jej pobytu, miejsce jej ostatniego zamieszkania lub pobytu. W razie braku tych podstaw, właściwy jest wojewoda warszawski.

Art. 18a. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawach o nadanie lub wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego oraz wzory zaświadczeń i wniosków.

akty wykonawcze

Art. 18b. ⁽¹¹⁾ (skreślony).

Rozdział 4a ⁽¹²⁾

Rejestry

Art. 18c. 1. Wojewoda i konsul Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą rejestry:

- 1) wniosków o nabycie obywatelstwa polskiego oraz osób, które nabyły obywatelstwo polskie,
- 2) wniosków o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego oraz osób, które utraciły obywatelstwo polskie,
- 3) oświadczeń o wyborze dla dziecka obywatelstwa państwa obcego.

2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, obejmuje następujące dane: datę złożenia wniosku, imię (imiona) i nazwisko oraz nazwisko rodowe wnioskodawcy, imiona i nazwiska rodziców, datę i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania, poprzednio posiadane obywatelstwo lub posiadane aktualnie obywatelstwo inne niż polskie, adnotacje o przedłożeniu dowodu utraty obcego obywatelstwa, imię i nazwisko dziecka objętego wnioskiem, adnotacje o wyrażeniu zgody przez dziecko, które ukończyło 16 lat, podstawę prawną nabycia obywatelstwa polskiego i datę jego nabycia.

3. Rejestr, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje następujące dane: datę złożenia wniosku, imię (imiona) i nazwisko oraz nazwisko rodowe osoby składającej wniosek, imiona i nazwiska rodziców, datę i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania, imię i nazwisko dziecka objętego wnioskiem, adnotacje o wyrażeniu zgody przez dziecko, które ukończyło 16 lat, adnotacje o posiadanym obywatelstwie obcym lub o przyrzeczeniu nabycia obcego obywatelstwa, podstawę prawną utraty obywatelstwa polskiego i datę utraty obywatelstwa polskiego.

4. Rejestr, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, obejmuje następujące dane: datę złożenia oświadczenia o wyborze dla dziecka obywatelstwa państwa obcego, imię (imiona) i nazwisko dziecka, imiona i nazwiska rodziców, datę i miejsce urodzenia dziecka, miejsce zamieszkania, adnotacje o obywatelstwie państwa obcego, które zostało dla dziecka wybrane.

Art. 18d. 1. Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przesyła organom, o których mowa w art. 18c ust. 1, kopie zaświadczeń w sprawach obywatelstwa polskiego uwzględniających dane określone w art. 18c ust. 2 i 3.

2. Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przesyła Prezesowi Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców kopie postanowień Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawach obywatelstwa polskiego.

Art. 18e. 1. Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców prowadzi centralny rejestr danych o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego na podstawie informacji uzyskanych od organów uprawnionych do prowadzenia rejestrów w tych sprawach oraz dokumentów, o których mowa w art. 18d.

2. Organy uprawnione do prowadzenia rejestrów, o których mowa w art. 18c ust. 1, przekazują dane określone w tych rejestrach Prezesowi Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców niezwłocznie po ostatecznym rozstrzygnięciu sprawy o nabyciu lub utracie obywatelstwa polskiego.

3. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, obejmuje dane określone w art. 18c ust. 2, 3 i 4.

Art. 18f. 1. Dane zgromadzone w rejestrach, o których mowa w art. 18c i art. 18e, podlegają ochronie na podstawie odrębnych przepisów i mogą być wykorzystywane w postępowaniach o nabyciu obywatelstwa polskiego, o wyrażeniu zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego, stwierdzenie posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego oraz w celach statystycznych.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, nie mogą być udostępnione organom lub instytucjom zagranicznym, z wyjątkiem przypadków, gdy zezwalają na to przepisy prawa.

Art. 18g. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory rejestrów, o których mowa w art. 18c i 18e,
- 2) terminy i sposoby przekazywania informacji do centralnego rejestru danych o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego.

2. Rejestry, o których mowa w art. 18c i 18e, mogą być prowadzone w szczególności w systemach informatycznych.

akty wykonawcze

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 19. Osoby, które nabyły obywatelstwo polskie na podstawie art. 2a i 3 ust. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 7, poz. 44 z późniejszymi zmianami), nie są obywatelami polskimi, jeżeli posiadają obywatelstwo państwa obcego i zamieszkują za granicą.

Art. 20. Traci moc ustawa z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 25).

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia.